

NFA

Směrnice č. 5
Směrnice o nakládání s výsledky výzkumu a vývoje

Informace o dokumentu:
Anotace: Tato směrnice stanoví pravidla nakládání s výsledky výzkumu a vývoje a způsob jejich ochrany

	Zpracoval	Schválil	
Jméno	Tereza Czesany Dvořáková	Michal Bregant	
Útvar/funkce	ředitelka sekce neaudiovizuálních sbírek, výzkumu a informací	generální ředitel	
Datum	20. 10. 2014		
Datum účinnosti	1. 11. 2014	Působnost	všichni zaměstnanci
Lhůta pro revizi	1 x ročně	Zrevidoval	Katarina Gatialová
Revize provedena ke dni		1.11.2017	

Obsah

Článek 1. Základní ustanovení

Článek 2. Definice

Článek 3. Pravidla a zásady při výkonu práv k dílům vytvořených při řešení projektů

Článek 4. Vlastnická a užívací práva k výsledkům a jejich využití

Článek 5. Poskytnutí přístupových práv

Článek 6. Zásady výzkumné činnosti

Článek 7. Zrušovací ustanovení

Článek 1. Základní ustanovení

1. Podle § 16 zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (dále jen „ZVaV“), ve znění pozdějších předpisů, je stanovena povinnost státní příspěvkové organizace NFA upravit vnitřním předpisem způsob nakládání s výsledky činnosti ve výzkumu, vývoji a inovacích.
2. Tato směrnice upravuje vlastnická a užívací práva k výsledkům základního výzkumu, aplikovaného výzkumu, experimentálního vývoje nebo inovací a stanovuje pravidla a podmínka využití těchto výsledků, jejich přiměřenou a účinnou ochranu (dále též „výsledky“ nebo „díla“).

Článek 2. Definice

1. Podporou se rozumí podpora výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků
2. Projektem (výzkumu, vývoje a inovací) se rozumí soubor věcných, časových a finančních podmínek pro činnosti potřebné k dosažení cílů ve výzkumu, vývoji a inovacích.
3. Veřejnou zakázkou (ve výzkumu, vývoji a inovacích) se rozumí zakázka na služby v aplikovaném výzkumu, vývoji nebo inovacích pro potřeby poskytovatele, která je zadána příjemci v rámci programu aplikovaného výzkumu, vývoje a inovací postupem podle zákona č. 137/2006 Sb. (zákon o veřejných zakázkách), ve znění pozdějších předpisů a realizována na základě smlouvy o poskytnutí podpory podle ZVaV, popřípadě na základě rozhodnutí o poskytnutí podpory, je-li příjemce organizační složkou státu nebo organizační jednotkou ministerstva, zabývající se výzkumem a vývojem.
4. Výzkumnou organizací se rozumí subjekt (např. univerzita nebo výzkumný ústav, agentura pro transfer technologií, zprostředkovatel v oblasti inovací, fyzický nebo virtuální spolupracující subjekt zaměřený na výzkum) bez ohledu na jeho právní postavení (zřízený podle veřejného, nebo soukromého práva) nebo způsob financování, jehož hlavním cílem je provádět nezávisle základní výzkum, průmyslový výzkum nebo experimentální vývoj nebo veřejně šířit výsledky těchto činností formou výuky, publikací nebo transferu znalostí. Pokud tento subjekt rovněž vykonává hospodářské činnosti, je třeba pro financování, náklady a příjmy těchto hospodářských činností vést oddělené účetnictví. Podniky, jež mohou uplatňovat rozhodující vliv na takovýto subjekt, např. jako podílníci nebo členové, nesmí mít přednostní přístup k výsledkům, jichž dosáhl.
5. Výzkumnou infrastrukturou se rozumí zařízení, zdroje a související služby, které vědecká obec využívá k provádění výzkumu v příslušných oborech, zahrnující základní vědecké vybavení a výzkumný materiál, zdroje založené na znalostech, např. sbírky, archivy a strukturované vědecké informace, infrastruktury informačních a komunikačních technologií, např. síť GRID, počítačové a programové vybavení, komunikační prostředky, jakož i veškeré další prvky jedinečné povahy, které jsou nezbytné k provádění výzkumu. Tyto infrastruktury se mohou nacházet na jednom místě nebo mohou být „rozміstěné“ v rámci sítě (organizovaná síť zdrojů). Výzkumné infrastruktury jsou definovány pouze za účelem investiční podpory na jejich výstavbu nebo modernizaci. Pro jejich činnost platí stejná pravidla jako pro výzkumné organizace.
6. Podnikem se rozumí každý subjekt vykonávající hospodářskou činnost, bez ohledu na právní formu. K těmto subjektům patří zejména osoby samostatně výdělečně činné a rodinné podniky vykonávající řemeslné či jiné činnosti a obchodní společnosti nebo sdružení, která pravidelně vykonávají hospodářskou činnost. Pro označení příjemce jako podniku je rozhodující to, zda vykonává hospodářskou činnost spočívající v nabízení výrobků nebo služeb na daném trhu

7. Účelovou podporou se rozumí taková podpora, u které může poskytovatel na základě konkrétních činností uvedených v návrhu projektu rozhodnout, že v daném projektu výzkumná organizace provádí hospodářské činnosti a bude tak muset být v rámci posuzovaného projektu podporována jako podnik (jedná se zejm. o smluvní výzkum, výzkumné služby či pronájem vybavení či laboratoří podnikům).
8. Transferem znalostí se rozumí proces, jehož cílem je získávání, shromažďování a sdílení explicitních a implicitních znalostí včetně dovedností a kompetencí v hospodářských i nehospodářských činnostech, jako jsou spolupráce při výzkumu, poradenství, poskytování licencí, zakládání společností typu spin-off, publikace a mobilita výzkumných pracovníků a dalších osob, jež se podílejí na těchto činnostech. Zahrnuje kromě vědeckých a technických poznatků také jiné druhy znalostí, např. znalosti, jež se týkají používání norem a právních předpisů, v nichž jsou tyto normy obsaženy, znalosti podmínek reálného provozního prostředí a způsobů organizačních inovací, jakož i řízení znalostí v souvislosti s určováním, získáváním, zabezpečením, ochranou a využíváním nehmotného majetku.
9. Autorským dílem (dílem), se rozumí dílo, které požívá ochrany dle zákona č. 121/2000 Sb. (autorský zákon), tj. dílo literární, jiné dílo umělecké a dílo vědecké, které je jedinečným výsledkem tvůrčí činnosti autora a je vyjádřeno v jakékoli objektivně vnímatelné podobě (včetně podoby elektronické) trvale nebo dočasně bez ohledu na jeho rozsah, účel nebo význam. Dílem je zejména dílo slovesné vyjádřené řečí nebo písmem, dílo hudební, dílo dramatické a dílo hudebně dramatické, dílo choreografické a dílo pantomimické, dílo fotografické a dílo vyjádřené postupem podobným fotografii, dílo audiovizuální jako je dílo kinematografické, dílo výtvarné jako je dílo malířské, grafické a sochařské, dílo architektonické včetně díla urbanistického, dílo užitého umění a dílo kartografické. Dílem je též počítačový program, je-li původní v tom smyslu, že je autorovým vlastním duševním výtvorem. Databáze, která je dle způsobu výběru nebo uspořádání obsahu autorovým vlastním duševním výtvorem a jejíž součástí jsou systematicky nebo metodicky uspořádány a jednotlivě zpřístupněny elektronicky či jiným způsobem, je dílem souborným. Jiná kritéria se pro stanovení způsobilosti počítačového programu a databáze k ochraně neuplatňují. Fotografie a díla vytvořená postupem podobným fotografii, která jsou původní ve smyslu věty první, jsou chráněna jako dílo fotografické. Dílem ve smyslu autorského zákona není dílo restaurátorské, resp. výsledky restaurátorské činnosti fyzických osob, které opravují originály nebo rozmnoženiny zejména uměleckých děl. Autorem díla může být jen fyzická osoba.
10. Zaměstnaneckým dílem se pak rozumí takové dílo, které autor vytvořil ke splnění svých povinností vyplývajících z pracovněprávního vztahu k NFA (dále jen „NFA“). Není přitom důležité, zda druh práce sjednaný v pracovní smlouvě či v jiném dokumentu zakládajícím pracovněprávní vztah, zní výslovně na tvůrčí práci literární, uměleckou nebo vědeckou. Z časového hlediska je též bezvýznamné, zda k vytvoření díla došlo během trvání pracovněprávního vztahu, před ním či po něm, neboť stěžejním zůstává, zda dílo bylo vytvořeno ke splnění povinnosti vyplývající z tohoto pracovněprávního vztahu. Osobnostní práva zaměstnance ve vztahu k vytvořenému zaměstnaneckému dílu nejsou dotčena.

Článek 3. Pravidla a zásady při výkonu práv k dílům vytvořeným při řešení projektů

1. NFA vykonává majetková autorská práva ke všem zaměstnaneckým dílům, tj. k dílům, které její zaměstnanci vytvořili ke splnění svých povinností vyplývajících z pracovněprávního vztahu, a to i pokud došlo k jejich vzniku při řešení projektů, jejichž cílem je výzkum, experimentální vývoj či inovace podporovaná z veřejných prostředků dle

ZVaV, kde je NFA příjemcem podpory. NFA tedy vykonává veškerá majetková autorská práva k takovému dílu jménem svým a na svůj účet. Pokud hrozí, že zaměstnanec dílo nedokončí řádně nebo včas v souladu s potřebami NFA nebo pokud skončení pracovněprávního či obdobného právního vztahu NFA a jejím zaměstnancem předchází dokončení díla, je NFA oprávněna takové dílo dokončit.

2. Zaměstnanci NFA jako řešitelé projektu, nejsou bez písemného souhlasu NFA oprávněni výsledky/dílo publikovat či jinak šířit.
3. Zaměstnanec jako řešitel projektu financovaného v rámci programu Horizont 2020 nebo obdobného typu výzkumných projektů podpořených z prostředků EU, je v souladu s písemným dokumentem s názvem Doporučení k otevřenému přístupu (Open Access) k publikovaným výsledkům výzkumu financovaného z veřejných zdrojů, který schválila Rada pro výzkum, vývoj a inovace dne 28. 2. 2014, povinen uložit vědecké publikace do otevřených institucionálních repositářů, nebo pokud takový repositář není k dispozici, využívat k tomu účelu jiný vhodný repositář. Výsledky výzkumu je nezbytné uložit a zpřístupnit jako konečné autorské verze, postprinty nebo vydavatelské verze bezprostředně, nejdéle do 12 měsíců po publikování.
4. V případech, kdy NFA není příjemcem podpory, avšak její zaměstnanec se stal řešitelem projektu jiné instituce, je výkon majetkových autorských práv k výsledkům tvůrčí činnosti zaměstnance NFA věcí úpravy mezi tímto zaměstnancem a institucí. Výkon takovéto činnosti zaměstnance nesmí zasahovat do oprávněného zájmu NFA a nesmí vést k případné možnosti zneužití informací nabytých v souvislosti s výkonem zaměstnání a ke konkurenčnímu střetu zájmů mezi NFA a jejím zaměstnancem, popřípadě třetí osobou, pro niž zaměstnanec výdělečnou činnost vykonává. Zaměstnanec NFA je povinen předem písemně informovat NFA o tom, že se stane řešitelem projektu jiné instituce. Zaměstnanec nemůže při řešení projektu jiné instituce využívat pracovních pomůcek a nástrojů v majetku České republiky, ke kterým má NFA příslušnost hospodařit. Zaměstnanec nemůže využívat pro řešení projektů jiné instituce pracovní dobu dle pracovní smlouvy uzavřené s NFA.
5. Pokud je NFA účastníkem projektu a příjemcem podpory společně s dalším účastníkem/účastníky a příjemcem/příjemci, je otázka užití pracovních pomůcek a nástrojů NFA a využití pracovní doby zaměstnance NFA věcí vzájemné dohody či smlouvy o účasti na řešení projektu,
6. Práva autorů a původců výsledků k nim jsou upravena zvláštními právními předpisy. Lhůta na využití výsledků výzkumu nesmí být delší než lhůta stanovená právními předpisy pro užití zaměstnaneckých děl (viz § 58 autorského zákona č. 121/2000 Sb. ve znění pozdějších předpisů, § 9 zákona o vynálezech a zlepšovacích návrzích č. 527/1990 Sb. ve znění pozdějších předpisů, § 13 zákona ochrany průmyslových vzorů č. 207/2000 Sb. ve znění pozdějších předpisů).
7. Je-li výsledkem výzkumu a vývoje patentovaný vynález, vzniká majiteli patentu povinnost učinit tzv. nabídku licence ve smyslu obecně závazných právních předpisů (zákon o vynálezech a zlepšovacích návrzích č. 527/1990 Sb. ve znění pozdějších předpisů).

Článek 4. Vlastnická a užívací práva k výsledkům a jejich využití

1. Jde-li o výsledek veřejné zakázky, který nelze chránit podle právních předpisů upravujících ochranu výsledků autorské, vynálezecké nebo obdobné tvůrčí činnosti (tj. zejména autorský zákon č. 121/2000 Sb. ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 527/1990 Sb. o vynálezech a zlepšovacích návrzích, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 478/1992 Sb., o užitných vzorech, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 207/2000 Sb., o ochraně průmyslových vzorů, ve znění pozdějších předpisů atp.), je vlastníkem výsledků poskytovatel podpory a jejich zveřejnění a využití je možné pouze s předchozím písemným souhlasem poskytovatele podpory výukou nebo veřejným šířením výsledků

- výzkumu na nevýlučném a nediskriminačním základě.
2. Jde-li o výsledek veřejné zakázky, který lze chránit podle právních předpisů upravujících ochranu výsledků autorské, vynálezecké nebo obdobné tvůrčí činnosti, potom NFA jako příjemce, pokud poskytovatel podpory nestanoví jinak, musí uplatnit právo k výsledkům, zajistit jejich právní ochranu a po jejím udělení poskytnout poskytovateli podpory neomezený bezplatný přístup k tomuto výsledku a nediskriminační přístup třetím stranám za tržních podmínek. Ke zveřejnění výsledků před podáním přihlášky k průmyslové právní ochraně je nutný písemný souhlas poskytovatele podpory.
 3. Všechna práva k výsledkům činnosti ve výzkumu, vývoji a inovacích, která není veřejnou zakázkou, patří NFA jako příjemci. Pro využití takových výsledků pak platí, že:
 - a) Je-li NFA jako příjemce výzkumnou organizací nebo výzkumnou infrastrukturou a má-li výlučná práva k výsledku plně financovaného z veřejných prostředků, je využití výsledků možné pouze výukou, veřejným šířením výsledků výzkumu na nevýlučném a nediskriminačním základě nebo transferem znalostí,
 - b) Je-li příjemcem účelové podpory projektu podnik spolu s NFA jako výzkumnou organizací, pak:
 - výsledky jejich spolupráce, které nelze chránit podle právních předpisů upravujících ochranu výsledků autorské, vynálezecké nebo obdobné tvůrčí činnosti, mohou být volně šířeny a práva k výsledkům vycházejícím z činnosti NFA jako výzkumné organizace plně náleží těmto subjektům, nebo
 - jakákoliv práva k výsledkům projektu, jakož i související přístupová práva, náleží všem spolupracujícím subjektům v míře odpovídající rozsahu jejich účasti na řešení projektu, nebo
 - NFA jako výzkumná organizace obdrží od spolupracujícího podniku náhradu odpovídající tržním cenám za práva k výsledkům projektu, jež vznikla v důsledku jeho činnosti a jsou postoupena spolupracujícímu podniku, nebo k nim získal tento podnik přístupová práva.
 4. NFA je oprávněna bez ohledu na druh nosiče údajů publikovat informace o výsledcích výzkumu/o dílech, ke kterým má majetková práva, pokud publikováním není dotčena jejich ochrana, stejně tak je oprávněn k dalšímu využití výsledků výzkumu/děl nebo umožnění využití výsledků výzkumu/děl třetím osobám při respektování nezbytné ochrany práv duševního vlastnictví a mlčenlivosti.
 5. V případech, kdy je NFA účastníkem projektu a příjemcem podpory společně s dalším účastníkem/účastníky a příjemcem/příjemci, je oprávněn k využití výsledků výzkumu/děl jen k účelům a v rozsahu sjednaném smlouvou s takovým dalším účastníkem/účastníky či poskytnutém na základě licenční smlouvy, ledaže se uplatní pravidlo obsažené v odst. 3 písm. b) tohoto článku. Bez souhlasu příjemce nebo dalšího účastníka projektu, který poskytuje přístupová práva, nelze použít tato práva poskytováním sublicencí.

Článek 5. Poskytnutí přístupových práv

1. Příjemce nebo příjemci, podílející se na řešení projektu, mají právo na přístup k výsledkům a poznatkům, které jsou potřebné pro jejich práci v rámci projektu. Toto právo je jim vymezeno jako bezplatné. Ustanovení článku 4. odst. 3 písm. b) tím není dotčeno.
2. Další účastníci projektu podílející se na řešení projektu mají právo na přístup k výsledkům a poznatkům, které jsou potřebné pro jejich práci v rámci projektu. Toto právo je jim vymezeno bezplatně. Ustanovení článku 4. odst. 3 písm. b) tím není dotčeno.
3. Dodavatelé, kteří se účastní na projektu, musí být příjemcem/dalšími účastníky vybráni na základě veřejné zakázky dle zákona č. 134/2016 Sb. (zákon o zadávání veřejných zakázek), ve znění pozdějších předpisů pokud nejsou dodavateli jedinečnými dle zdůvodnění uvedeného v projektu.

Článek 6. Zásady výzkumné činnosti

Zaměstnanec/řešitel:

- a) zaměřuje svůj výzkum v rámci projektu na rozšíření hranic vědeckého poznání a dbá, aby jeho výsledky byly prakticky využitelné a sloužily zejména ku prospěchu NFA,
- b) při získávání, výběru a hodnocení dat vychází z obecně uplatňovaných zásad vědecké práce při respektování specifiky příslušného oboru a specializace,
- c) odpovídá za přesnost a objektivitu výzkumu, který provádí, odpovídá za úplnost a ověřitelnost poznatků a výsledků,
- d) uchovává primární data a dokumentaci všech podstatných výsledků po dobu obvyklou, pokud tomu nebrání jiné závazky či předpisy,
- e) odpovídá za účelné a efektivní využívání prostředků na projekt, neduplikuje výzkum, který byl proveden jinde, pokud není potřebný k ověření, doplnění či porovnání výsledků.

Článek 7. Zrušovací ustanovení

Tato směrnice ruší:

Směrnici ředitele NFA Ochrana práv duševního vlastnictví jako výsledek výzkumu, vývoje a inovací nebo vytvořeného jinak v NFA platné od 2. 5. 2011 do 31. 10. 2014.

Michal Bregant, v.r.

generální ředitel Národního filmového archivu